

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

'Dava; ' isimli davacının, Sağlık Bakanlığı'na bağlı Kayseri Sağlık Meslek Lisesi'nde Müdür Yardımcısı olarak görev yapmakta iken, 5450 sayılı Yasa uyarınca aynı okula (bulunduğu eğitim kurumu müdür yardımcılığı görevini vekaleten yürütmek üzere) Sağlık Meslek Dersleri Öğretmeni olarak atanmasına ilişkin 08.03.2006 tarih ve 24089 sayılı işlemin iptali istemiyle Milli Eğitim Bakanlığı'na karşı açılmıştır.

Davacı tarafından; sözü edilen atama işlemi nedeniyle her yönüyle zarara uğradığı, bu anlamda maddi haklarında azalmaya sebep olduğu ve statü kaybının ortaya çıktığı, işlemle memuriyet sınıfının da değiştiği ve genel idare hizmetleri sınıfından eğitim öğretim hizmetleri sınıfına geçirildiği, Sağlık Bakanlığı bünyesinde önceki görevine eş değer bir kadroya (hastane müdürlüğü, müdür yardımcılığı, şube müdürlüğü vs.) atanması mümkün olmasına rağmen isteği ve rızası dışında dava konusu işlemin tesis edildiği, öte yandan yeni görevine asaleten atanmasını olanaksız kılan bir yasal düzenlemenin de bulunmadığı, 1997 yılından beri sürdürdüğü idarecilik görevinde edindiği tecrübe ve birikimin bir anda yok sayıldığı, atamanın hukuk devletine ve kazanılmış hakların korunması ilkesine aykırılık teşkil ettiği, bu yönüyle işlemin dayanağı olarak gösterilen 5450 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğu ve iptali için Anayasa Mahkemesi'ne götürülmesi gerektiği ileri sürülmüştür.

Davalı Sağlık Bakanlığınca; davacının Kayseri Sağlık Meslek Lisesi'ne öğretmen olarak atanmasının 5450 sayılı Yasa'nın 5 inci maddesi hükmünden kaynaklanan zorunluluk nedeniyle gerçekleştirildiği, sözü edilen Yasa'nın ilgililerin özlük ve diğer haklarını koruyucu mahiyette düzenlemeler getirdiği, işlemin hukuka uygun olduğu ve davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

2709 Kanun numaralı 1982 Anayasası'nın 152 nci maddesinde; 'Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.

Mahkeme, Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi görmezse bu iddia temyiz merciince esas hükmümlerle birlikte karara bağlanır.

Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır.

Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmi Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.' hükümlerine yer verilmiş, belirtilen hükümlere paralel düzenlemeler 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 28 inci maddesinde yer almış bulunmaktadır.

Öte yandan, Anayasa'mızın 2 nci maddesinde; Türkiye Cumhuriyetinin, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu hükme bağlanmıştır.

Hukuk devleti, en kısa ve öz tanımıyla, faaliyetlerinde hukuk kurallarına bağlı olan, vatandaşlarının hukuksal güvenliğini sağlayan devlet demektir. Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında da hukuk devleti benzer bir şekilde 'yönetilenlere en güçlü, en etkin ve en kapsamlı biçimde hukuksal güvencenin sağlanması, tüm devlet organlarının eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olması' biçiminde tanımlanmaktadır. Bu haliyle, Anayasamızda yer alan hukuk devleti ilkesi, Anayasa'nın temel ilkelerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Cumhuriyetin nitelikleri arasında yer alan hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasa'nın bulunduğu bilinci olan devlettir.

Hukuk devleti; yönetilenlere hukuk güvenliği sağlayan, adaletli bir hukuk sistemine dayanan devlet düzeninin adıdır. Hukuka güvenin, kamu düzeninin ve istikrarın korunması da kazanılmış hakların korunması ilkesine bağlılık ile mümkündür.

Kazanılmış haklar, hukuk devleti kavramının temelini oluşturan en önemli unsurdur. Kazanılmış hakları ortadan kaldırmak nitelikte sonuçlara yol açan uygulamalar Anayasa'nın 2 nci maddesinde açıklanan 'Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devletidir.' hükmüne aykırılık oluşturacağı gibi, toplumsal kararlılığı ve hukuksal güvenceyi ortadan kaldırır, belirsizlik ortamına neden olur ve kabul edilemez.

Öte yandan; Anayasa Mahkemesi'nin 03.04.2001 tarih ve E. 1999/50, K.2001/67 sayılı kararında 'kazanılmış hak'; kişinin bulunduğu statüden doğan, tahakkuk etmiş ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş hak olarak tanımlanmış bulunmaktadır. Öte yandan Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 14.06.1989 tarih ve E. 1989/1-2, K. 1989/2 sayılı kararında ise; gerek öğretide, gerekse uygulamada, kişilerin hukuki statülerini belirlemiş ve buna dayalı olarak da yeni hukuki durumların ve hakların elde edilmesine neden olmuş, bir başka deyişle hukuki sonuçlarını yerine getirmiş olan durumların, artık geriye dönülmez, vazgeçilmez haklar olduğu, yani kazanılmış hak teşkil ettiği belirtilmiştir.

Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülen 5450 sayılı Kamu Kurum Ve Kuruluşlarına Bağlı Okulların Millî Eğitim Bakanlığına Devredilmesi İle Bazı Kanunlarda Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında ise; 'Devredilen okullar, eğitim merkezleri ve kurslar ile döner sermaye işletmelerinde ekli (1) sayılı listelerde yer alan kadrolar, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin ilgili bölümünden çıkarılarak iptal edilmiştir. Bu Kanuna ekli (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Millî Eğitim Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir. Okulların, eğitim merkezlerinin ve kursların okul müdürü, okul müdür yardımcısı, müdür, müdür yardımcısı, Turizm Eğitim Merkezi Müdürü, Turizm Aşçılık Eğitim

Merkezi Müdürü, Tapu ve Kadastro Meslek Lisesi Müdürü, Meteoroloji Teknik Lise Müdürü, Meteoroloji Teknik Lise Müdür Yardımcısı unvanlı kadrolarında bulunanların görevleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sona erer; bunlar, (2) sayılı liste ile ihdas edilen öğretmen unvanlı kadrolara (Turizm Eğitim Merkezleri Müdürleri, Turizm Aşçılık Eğitim Merkezleri Müdürleri, Tesis Müdürü unvanlı kadrolara), kadro ve görev unvanları değişmeyenler ise bu liste ile ihdas edilen aynı unvanlı kadrolara atanmış sayılırlar.' hükmüne yer verilmiştir.

Değinilen Yasa hükmünün üçüncü cümlesi ile kamu kurum ve kuruluşlarına bağlı iken Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilen okullarda, eğitim merkezlerinde ve kurslarda okul müdürü, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı kadrolarında görev yapmakta olanların bu görevlerinin 5450 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 03.02.2006 tarihi itibarıyla sona ereceği, bunların (2) sayılı liste ile ihdas edilen öğretmen unvanlı kadrolara atanacakları düzenlemesi getirilmiştir. Dava konusu olayda da, davacı Kayseri Sağlık Meslek Lisesi'nde Müdür Yardımcısı olarak görev yapmakta iken 5450 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesi üzerine bu görevi sona erdirilmiş ve Yasa gereği Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilmiş bulunan aynı okula (Kayseri Sağlık Meslek Lisesi'ne) Sağlık Meslek Dersleri Öğretmeni olarak atanmış, ancak 08.03.2006 tarih ve 24089 sayılı atama kararnamesinin 'Atandığı Görev Yeri' bölümüne parantez içinde, 'bulunduğu eğitim kurumu müdür yardımcılığı görevini vekaleten yürütecektir' ibaresine yer verilmiştir.

Bilindiği üzere, Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nde yer verilen düzenlemelere göre genel idare hizmetleri sınıfındaki okul, eğitim merkezi ya da kurs müdürlüğü ve müdür yardımcılığı görevleri yönetim kademesindeki görevlerden olup, bu kadrolara değinilen yönetmelikte öngörülen genel ve özel şartlara haiz olanlar atanabilmektedir. Bu haliyle, bakılmakta olan uyuşmazlık kapsamındaki müdür yardımcılığı görevi, eğitim öğretim hizmetleri sınıfında yer alan 'öğretmenlik' görevinin dışında unvanlı bir görev olarak karşımıza çıkmakta olup yürürlükte bulunan mevzuata uygun olarak bu kadrolara atananların, başlangıçta aranan atanma koşullarını kaybetmedikleri sürece belirtilen unvanların kendileri için kazanılmış hak teşkil ettiğini kabul etmek gerekmektedir.

Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülen yasal düzenlemeyle getirilen uygulama sonucunda, devredilen okul, kurum ve eğitim merkezlerinde müdür yardımcısı olarak görev yapmakta olanların bu görevleri sona erdirilmiş, bu kadrolarda görev yapanlar yasa öncesinde yönetici olarak görev yaptıkları okullara öğretmen olarak atanmışlardır. Ancak, 5450 sayılı Yasa ve ekinde yer alan I ve II sayılı listeler incelendiğinde, devredilen eğitim kurumlarına ilişkin müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı kadroları I sayılı liste ile iptal edilmiş olmasına rağmen II sayılı Listede bu okullar için devir sonrasında yöneticilik kadrosuna ilişkin müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı kadrolarının ihdas edilmediği görülmektedir. Oysa aynı Kanun ile iptal edilen devredilen eğitim kurumlarındaki öğretmen kadroları II sayılı Liste ile yeniden ihdas edilerek Milli Eğitim Bakanlığı'na ait kadrolara dahil edilmiş bulunmaktadır. Bu bağlamda, 5450 sayılı Yasa kapsamında bulunan okul, eğitim merkezi ve kurslara ilişkin 591 adet müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı kadrosu ile 5072 adet öğretmen kadrosu ilgili kurumların kadro cetvelleri bölümünden çıkarılarak iptal edilmiş buna karşılık 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Milli Eğitim Bakanlığı'na ait bölümüne eğitim öğretim hizmetleri sınıfında 5663 adet öğretmen kadrosu ilave edilmiş bulunmaktadır.

5450 sayılı Yasa ile getirilen uygulama sonrasında Milli Eğitim Bakanlığı'na devredilen eğitim kurumlarının eğitim öğretim faaliyetlerine devam edeceklerinde kuşku bulunmamaktadır. Bu nedenle, sözü edilen eğitim kurumlarında devirden sonra da yönetici

sıfatıyla müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı kadro unvanlarında görev yapacak personele ihtiyaç duyulacağı tartışmasıdır. Ancak, 5450 sayılı Yasa ve ekindeki listelere bakıldığında, devredilen eğitim kurumları için Milli Eğitim Bakanlığı'na müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısı kadrosunun tahsis edilmediği, bu yönde bir kadro ihdasının sağlanmadığı görülmektedir.

Öte yandan, dava dilekçesinde de iddia edildiği üzere davacı 1997 yılından bu yana Kayseri Sağlık Meslek Lisesi'nde Müdür Yardımcısı olarak görev yapmakta olup, belirtilen tarihte yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine uygun olarak atandığı bu kadro unvanının kendisi için kazanılmış hak teşkil ettiğini kabul etmek zorunludur. Bu unvanın kaybedilmesi ancak bu kadroya atanmak için mevzuatta öngörülen koşulların yitirilmesi veya görev yaptığı eğitim kurumunun kapatılması halinde mümkündür. Olayda ise, davacının görev yaptığı eğitim kurumu kapatılmamış, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyetine devam etmek üzere anılan Bakanlığa devredilmiş bulunmaktadır.

Her şeyden önce, yasa ile yapılan düzenlemelerde, Anayasa'nın kanun önünde eşitlik ve hukuk devleti ilkesine uygun hareket edilmesi ve ilgililerin kazanılmış haklarına dokunulmaması gerekir. Kazanılmış hakların korunması hukuk devleti ilkesinin gereğidir.

Nitekim, Anayasa Mahkemesi'nin 27.05.1999 tarih ve E.1998/58, K. 1999/19 sayılı kararında, '...Hukuk devletinde, yasama organını da kapsayacak biçimde devletin bütün organları üzerinde hukukun ve Anayasa'nın mutlak egemenliği vardır. Yasa koyucu her zaman hukukun ve Anayasa'nın üstün kuralları ile bağlıdır.' hükmüne yer vermek suretiyle hukuka bağlılığın Yasama organının da içerdiğini vurgulamış bulunmaktadır.

Bütün bu açıklamalardan sonra, Anayasa'mızın 2 nci maddesinde ifadesini bulan hukuk devletinin en temel öğelerinden biri olan kazanılmış hakların korunması ilkesi gereğince, devre tabi kurumlarda yönetici pozisyonunda görev yapmakta olanların bu kapsamdaki kazanılmış haklarının devirden sonra da korunarak aynı isimle fakat başka bir bakanlık çatısı altında faaliyetlerine devam edecek olan kurumlara eski kadro unvanları ile atanmaları hukuk devleti ilkesine daha uygun düşecek olmasına rağmen, belirtilen durumda olanların kadro unvanlarının iptal edilerek bu kişilerin eğitim öğretim hizmetleri sınıfındaki 'öğretmen' kadrosu ile Milli Eğitim Bakanlığı'na devredildikleri anlaşıldığından, 5450 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü tümcesinde yer alan; 'Okulların, eğitim merkezlerinin ve kursların okul müdürü, okul müdür yardımcısı, müdür, müdür yardımcısı, Turizm Eğitim Merkezi Müdürü, Turizm Aşçılık Eğitim Merkezi Müdürü, Tapu ve Kadastro Meslek Lisesi Müdürü, Meteoroloji Teknik Lise Müdürü. Meteoroloji Teknik Lise Müdür Yardımcısı unvanlı kadrolarında bulunanların görevleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sona erer; bunlar, (2) sayılı liste ile ihdas edilen öğretmen unvanlı kadrolara (Turizm Eğitim Merkezleri Müdürleri, Turizm Aşçılık Eğitim Merkezleri Müdürleri, Tesis Müdürü unvanlı kadrolara), ... atanmış sayılırlar.' biçimindeki ibarenin Anayasa'mızın 2 nci maddesine aykırı olduğu yargısına ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Anayasa'mızın 152 nci maddesinin birinci fıkrasında ifadesini bulan 'Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır.' hükmü ile 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve görevleri Hakkında Kanun'un 28 inci maddesi gereğince, 5450 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü tümcesinin iptali için konunun ilgili belgelerin birer örneği ile birlikte itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine gönderilmesine, 2949 sayılı Kanun'un 28 inci

Esas Sayısı : 2007/83

Karar Sayısı : 2010/28

maddesinin beşinci fıkrası hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar dosyanın geri bırakılmasına 31.05.2007 tarihinde oybirliği ile karar verildi."